

Sähkön tukkumarkkinan toimivuus Suomessa

Paikallisvoima ry:n vuosiseminaari | 14.3.2012

TkT Iivo Vehviläinen

Gaia Consulting Oy

Tutkittu sähkömarkkinaa julkisen tiedon pohjalta

Selvityksen tekijänä on riippumaton Gaia Consulting Oy

*Cleantech,
Innovation &
Finance*

*Energy &
Climate*

*Safety
&
Risk Management*

*Environment
&
Sustainability*

gaia

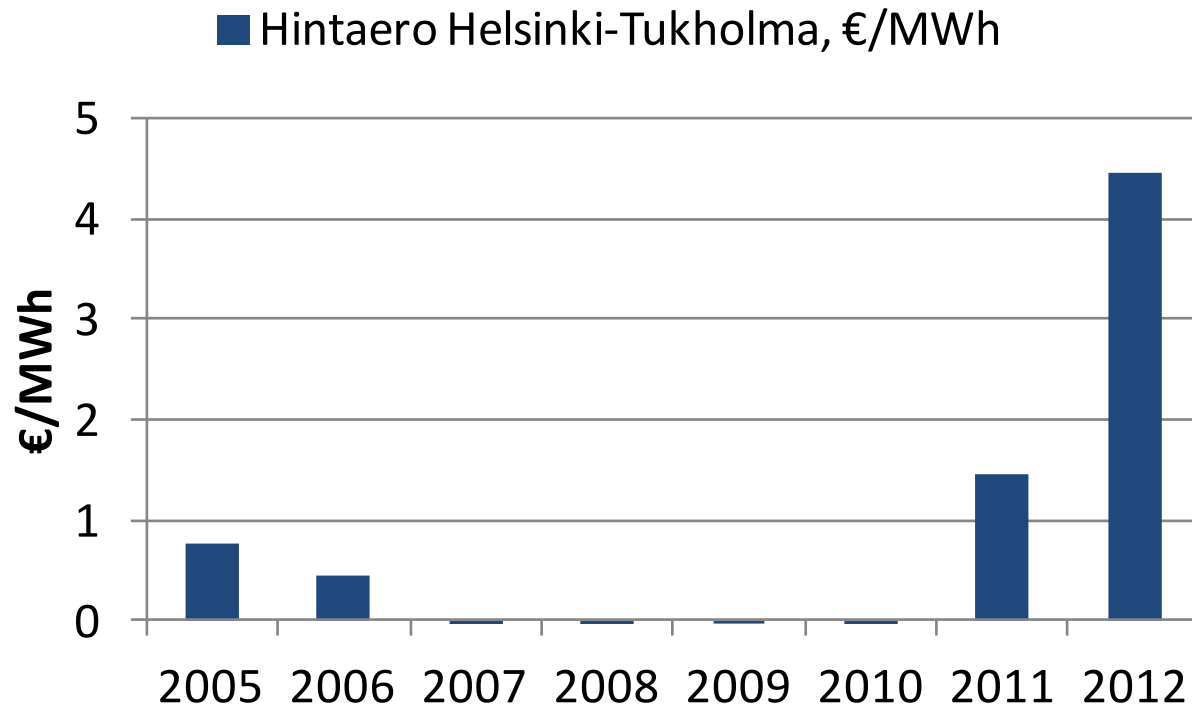
*Innovative Solutions
for Sustainability*

Selvityksen tekeminen

- Käyty läpi julkisesti saatavilla olevaa aineistoa
  - Mm. Fingridin, Nord Pool Spotin ja Nasdaq OMX:n markkinatiedot
  - Aiemmat selvitykset markkinan toimivuudesta, esim. Ruotsin Energimarknadsinspektionen 2011 raportti
  - Selvitys tehty loka-joulukuussa 2012
- Haastateltu sähkömarkkinatoimijoita
  - Mm. Energiamarkkinavirasto, Energiateollisuus ry., Fingrid Oyj, sähköyhtiöitä ja suuria sähkön kuluttajia
- Analysoitu markkinan toimivuutta
  - Laskettu markkinan toimivuutta kuvaavia tunnuslukuja ja kuluttajavaikutuksista

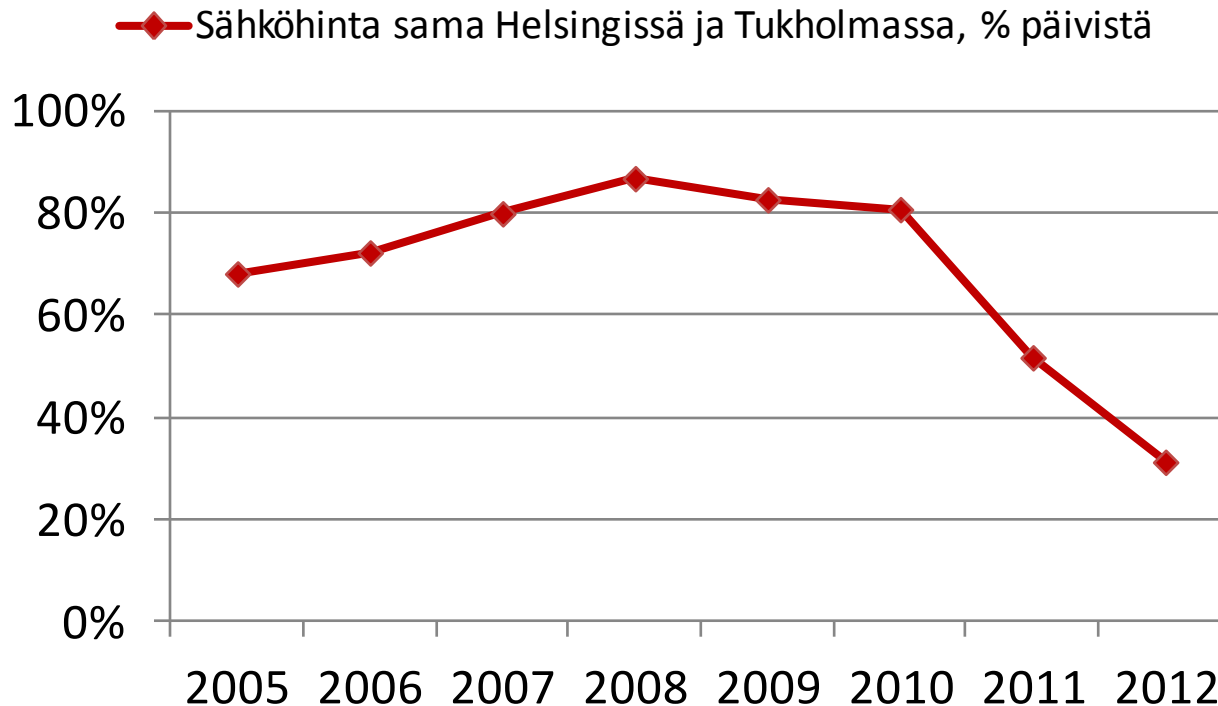
*Sähkö on Suomessa ollut kalliimpaa
kuin Ruotsissa ja Norjassa*

Sähkö on ollut Suomessa kalliimpaa kuin Ruotsissa tai Norjassa

- Hintaero Helsingin ja Tukholman sähkön tukkuhinnassa on kasvanut vuodesta 2011

Sähkön hinta yhä harvemmin sama Suomessa ja muissa Pohjoismaissa

- Suomen ja Tukholman sähkön tukkuhinnat eronneet 2011 lähtien

*Suomalaiset maksavat sähköstään
enemmän kuin ruotsalaiset tai norjalaiset*

Hintaerojen kustannukset

- Korkeimmillaan yhden tunnin aikana laskennalliset vaikutukset suomalaisille käyttäjille noin 3 miljoonaa euroa, tunti 07–08, 5.12.2012
- Vuoden 2012 aikana käyttäjien sähkölasku noin 350 miljoonaa euroa korkeampi kuin Tukholman tai noin 450 miljoonaa euroa korkeampi kuin systeemihinnan tasolla

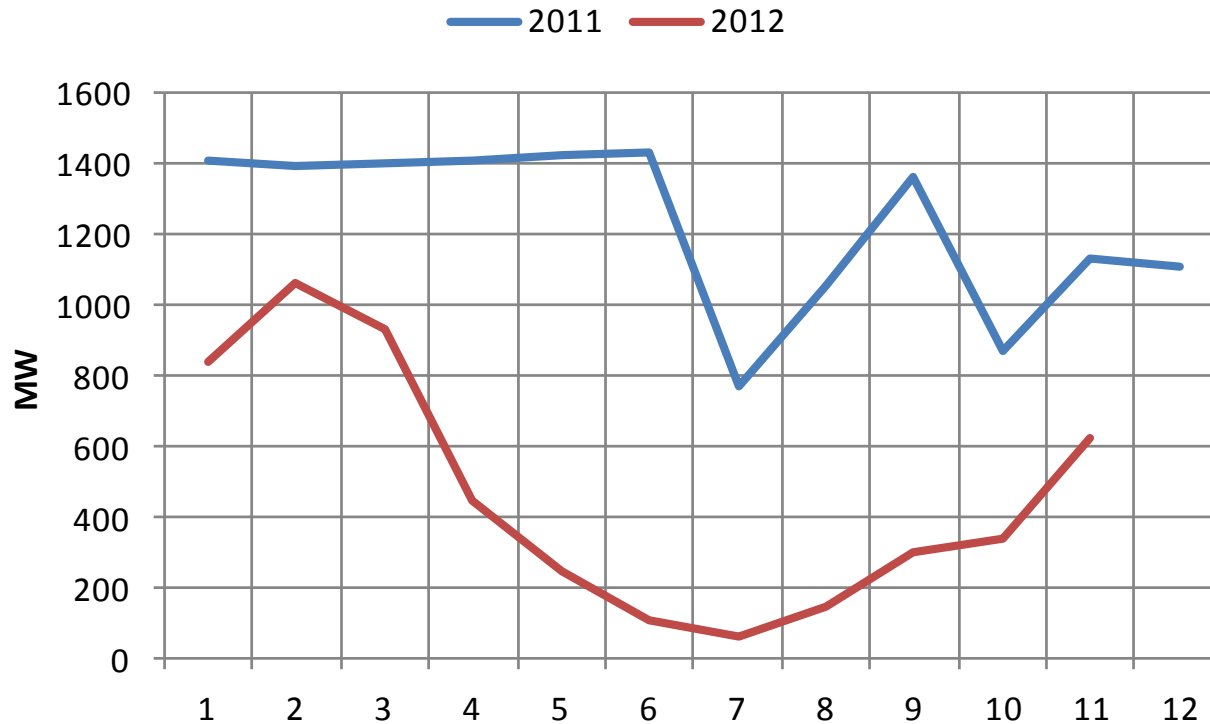
Sähkön hinnat (€/MWh) 5.12.2012 klo 07–08

*Miksi sähkö maksaa Suomessa
enemmän kuin muualla?*

Pohjoismainen sähkömarkkina 2011–2012

- Sähkömarkkinan muutokset Venäjällä ovat vähentäneet sähkön tuontia Venäjältä Suomeen talvesta 2011–2012 lähtien
- Ruotsissa sähkön tukkumarkkinalla on otettu käyttöön neljä eri hintaa 1.11.2011 alkaen aiemman yhden hinnan sijaan
- Vuonna 2012 Ruotsissa ja Norjassa tarjolla runsaasti edullista vesivoimaa
- Ruotsin ja Suomen välillä siirtoyhteysien vikaantumisia

Sähkön tuonti Venäjältä on vähentynyt vuodesta 2011 vuoteen 2012

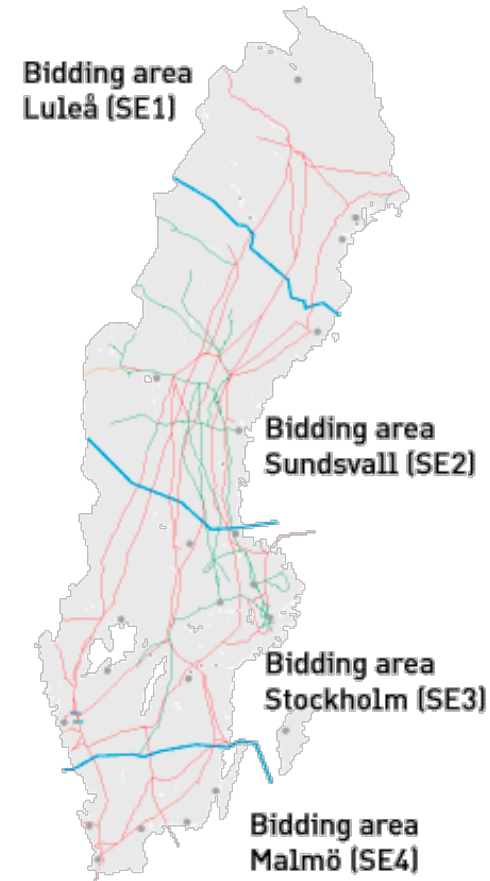

Sähkön kuukausittainen keskimääräinen siirto Venäjältä Suomeen vuonna 2012 verrattuna vuoteen 2011

Ruotsi jaettu neljään hinta-alueeseen 1.11.2011 lähtien

- Taustalla EU:n komission päätös, jolla Ruotsi velvoitettiin jakamaan aiemmin yhtenäinen hinta-alue
- Aiemmin Ruotsin sisäiset siirtorajoitukset haittasivat siirtoja muihin maihin
- Ruotsissa neljä eri sähkön hintaa 1.11.2011 alkaen
- Ruotsin markkinan jakaantuminen on heikentänyt kaupankäyntiä johdannaismarkkinalla

Map from Svenska Kraftnät

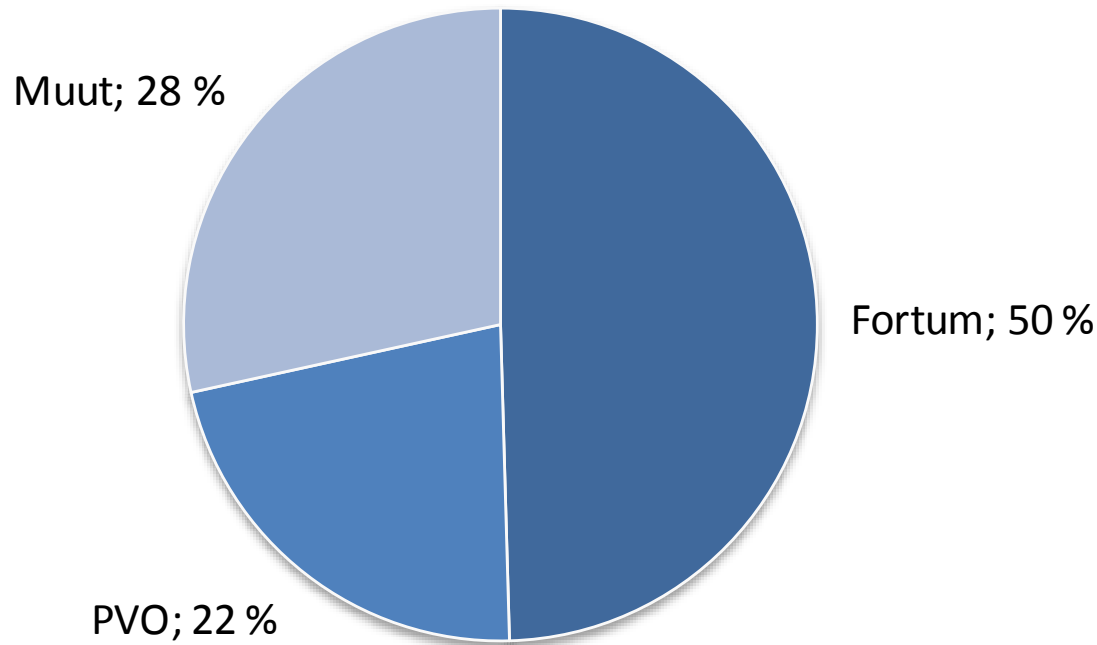
Ruotsin siirtoyhteysien ongelmat ovat tulleet kalliiksi vuonna 2012

Siirtoyhteysien tilanne	Kapasiteettia käytössä, MW	Osuus ajasta, %	HEL-STO, €/MWh	Kustannus, milj. euroa
Fenno-Skan 1:n vikaantuminen	800	32 %	5.99	143
Fenno-Skan 2:n vikaantuminen	550	20 %	6.43	109
Molemmat yhteydet toiminnassa	1 350	18 %	0.79	12
Muut tilanteet	1 236	31 %	3.62	78
Tammi-marraskuu 2012 yhteensä	981	100 %	4.44	341

- Laskennalliset kustannukset suomalaisille sähkönkäyttäjille Ruotsin siirtorajoitusten kahden vikatilanteen aikana yli 250 miljoonaa euroa

*Miten Suomen sähkömarkkina toimii,
kun eriydymme muusta
markkinasta?*

Suomen säädettävän sähköntuotanto- kapasiteetin omistus on keskittynyt

- Pohjoismaisen markkinan sijaan Suomi yhä useammin oma markkinansa
- Suomen sähköntuotantomarkkinalla vähän kilpailua

Kilpailu Suomen sähkömarkkinalla on vähentynyt

- Suurilla sähköntuottajilla on mahdollisuus hyötyä markkinavoimastaan, kun Suomi on oma hinta-alueensa
- Sähkön tukkumarkkinalta sähköä ostavien myyntiyhtiöiden ja suurten sähkönkäyttäjien riskit ja kulut ovat kasvaneet
- Kilpailu asiakaista sähkön vähittäismarkkinalla heikkenee riskien ja kustannusten kasvaessa

Tavoitteet markkinalle ja toimenpide-ehdotuksia

Pohjoismaisen sähkömarkkinan tavoitteet

1. Pohjoismaisen sähkömarkkinan perusajatus on kilpailun tuominen toimialalle
  - Suomi liitetty sähkömarkkinaan vuoden 1995 sähkömarkkinalailla
  - Sähkömarkkinoiden kehitys osa EU:n energian sisämarkkinoiden kehitystä
  - Vuoden 2011 hallitusohjelma tukee sähkömarkkinoiden yhdistämistä
2. Toimijoiden välisen kilpailun tavoitteena on parantaa toiminnan tehokkuutta
3. Sähkömarkkinan luonteeseen kuuluvat hinnanvaihtelut, joiden vaikutuksilta suojautumiseksi on luotu sähkön johdannaismarkkinat

Toimenpide-ehdotuksia markkinan toiminnan parantamiseksi

1. Kilpailutilanne selvitettävä julkisen vallan toimesta
2. Sähkön siirtoyhteysien tehokas käyttö varmistettava kantaverkkoyhtiöiden toimesta
3. Markkinan läpinäkyvyyttä lisättävä

gaia

*Innovative Solutions
for Sustainability*

